

1. ELY-keskuksen johdon puolitoistavuotiskatsaus 2014***Alueen elinvoimaisuus***

Pohjois-Pohjanmaan vahvuuksia ovat nuori ikärakenne ja Oulun kaupunkiseudulle painottuva kansainvälisen osaamisen, koulutuksen, monipuolisten palvelujen ja tuotannon sekä logistiikan solmukohta, joka palvelee koko Pohjois-Suomea.

Pohjois-Pohjanmaan väestökasvu jatkuu eikä lähivuosille ole odotettavissa muutosta. Alueellisesti eriytyvä väestökehitys muodostaa kuitenkin rasisiteen. Koulutuksen keskittäminen suuriin yksiköihin ja vain isoihin keskuksiin ei edistä väestön, yritysten ja työpaikkojen tasaista alueellista jakautumista. Kansainvälinen suhdanetilanne heikentää talouden vireyttä. Oulun seudulla on meneillään suuri rakenteellinen muutos, joka näkyy mm. korkeana työttömyytenä ja heikentää alueen vahvuuksien hyödyntämistä. Taantumana ohella ICT-alan raju rakennemuutos Nokian jälkeiseen aikaan on lisännyt työttömyyttä. Uusia ja korvaavia työpaikkoja on saatu ja niitä syntyy jatkossakin, erityisesti pk-sektorilla. Rautaruukki/SSAB:n suuret investoinnit luovat uskoa ja ennakoivat tulevaa kasvua metallisidonnaisille aloille.

Yhdyskuntakehitys on jatkunut suotuisana. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan ensimmäinen vaihekaava on hyväksytty ja se on alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Toisen vaihekaavan laadintatyö on käynnistynyt. Maakuntakaavan elinkeinotoimintaa koskevilla riittäväillä aluevarauksilla turvataan elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja kaupan sijoittamisen ohjauksella mm. eheytetään yhdyskuntarakennetta. Maakuntakaavan tieverkkoa on tarkasteltu yhteistyössä maakunnan liiton kanssa. Oulun seudun maankäytön, asumisen, liikenteen, palveluiden ja elinkeinojen 2013 – 2015 (MALPE) aiesopimus on allekirjoitettu ja seurantarayhmä on nimetty. Yleiskaavoitukseen liittyy aina liikennesuunnittelu. Liikennesuunnittelussa painotetaan kestävästä liikkumisesta (kävely ja pyöräily).

Kaatopaikoille menevän jätteen määrä on pystytty vähentämään merkittävästi jätteitä polttoaineen käyttävien biovoimaloiden ansiosta. Myös kierrätys ja jätteen materiaalina hyödyntäminen on lisääntynyt Pohjois-Pohjanmaalla. Suurhankkeisiin on varauduttu maankäytön ohjauksen kautta ja logistiikka suunnitelmilla. Vuoden 2014 lopussa valmistuvassa maakunnallisessa biotalousstrategiassa tunnistetaan ne osa-alueet ja hankkeet, joilla on parhaat edellytykset johtaa todelliseen kehitykseen vallitsevassa kilpailutilanteessa. Pohjois-Pohjanmaan vesihuollon kehittämisohjelma valmistuu myös tämän vuoden lopussa. Siinä tunnistetaan kehittämisen päätavoitteet alueittain vuoteen 2035 sekä laaditaan toimenpideohjelma vuoteen 2020. Oulun vedenhankinnan vaihtoehtotarkastelu ja sen pohjalta tehty monitavoitearviointi valmistui alkukesästä. Oulun kaupunki päättää valitsemastaan vaihtoehdosta tämän vuoden aikana.

Luonnonsuojelualueverkoston kehittäminen on edennyt suunniteltua paremmin METSO-ohjelman keinoin. Perinnebiotooppien hoitoa on edistetty maatalouden erityisympäristötuen rahoituksella. Vesien ja merenhoidon toimenpiteet vaikuttavat pitkällä aikavälillä. Vesien tilan paranemisesta on nähtävissä pieniä positiivisia merkkejä.

Elinkeinoelämän menestystekijät

Pohjois-Pohjanmaan väestömäärä kasvaa ainoastaan Oulun seudulla, Ylivieskassa ja Kalajoella. Muissa kunnissa väestö vähenee. Vuosittainen väestötappio ei ole määrällisesti korkea millään seudulla.

Kansainvälinen taloustaantuma heijastuu edelleen voimakkaasti alueen elinkeinoelämään. Teollisuusaloilla vienti ei ole saavuttanut lähellekään vuoden 2008 tasoa ja se on aiheuttanut irtisanomisia ja lomautuksia (mm metalli- ja konepajateollisuus). Myös kaupan ja rakentamisen aloilla taantuma näyttäytyy työttömyyden kasvuna. Palveluliiketoiminta (mm matkailu) ei ole toistaiseksi juurikaan kärsinyt taantumasta. ICT-alaa kohtasi kolmas rakennemuutosaalto, kun Broadcom ja Microsoft ilmoittivat lopettavansa yksikkönsä Oulussa vuoden 2014 loppuun mennessä. Nämä irtisanomiset vievät palveluntuottajineen yhteensä noin 1100 henkilön työpaikan alueelta. Onneksi vapautuva osaaminen on kiinnostanut uusia yrityksiä sekä Suomesta että ulkomailta ja uusia toimipaikkoja näyttää syntyvän kuin myös uusia start-up -yrityksiä. Ei voi sanoa, että taantuma näkyy kaikissa yrityksissä, vaan joka toimialalla on edelleen sekä menestyjiä että menettäjiä.

ELYN kehittämispanostuksia on kohdistettu sekä työttömien että työllisten koulutukseen, yritysten saattamiseen kasvu-uralle ja kansainvälistymiseen. Uutena työkaluna on otettu käyttöön EAKR-osarahoitteinen pääomasijoitusrahasto, johon ELY sijoitti 5M€. Kontakteja Pohjois-Ruotsiin ja Pohjois-Norjaan on lisätty yhdessä yhteistyökumppanien kanssa tavoitteena auttaa työvoimaa liikkumaan ja saada yrityksiä kiinnostumaan tekemään tarjouksia avautuviin työkohteisiin.

Yritysten kehittämisyyötä on tehty yhdessä TEM-konsernin muiden toimijoiden kanssa asiakaslähtöisesti palveluprosesseja ja yhteistyötä tehostaen. Innovaatioympäristön kehittämiseen on panostettu yhdessä Oulun seudun Innovaatioallianssin toimijoiden kanssa.

Maakunnan perusmaataloustuotannon suhteellinen osuus maan tuotannosta kasvoi edelleen. Sukupolvenvaihdoksia tehtiin runsaasti, samoin investointeja lypsykarjatalouteen. Venäjän asettamat elintarviketuotteiden tuontirajoitukset kohdistuvat maakuntaamme ankarasti, koska merkittävä osa Valion vientijuustoista valmistetaan Pohjois-Pohjanmaalla ja juustola on joutunut irtisanomaan ja lomauttamaan työntekijöitään. Maidon tuottajahinnan aleneminen pakotteiden seurauksena tullee näkymään taloudellisina vaikeuksina varsinkin äskettäin investoineilla maitotiloilla. Maaseudun kehittäminen eteni suunnitellusti. Kuluttajien kiinnostus luomu- ja lähiruokaan kasvaa edelleen.

TE- toimistojen palvelu-uudistuksen kolmen palvelulinjan toimintamalli alkaa vakiintua. Palvelulinjojen toimintaa tukemaan on otettu matriisimaisesti käytäntöön asiakkuustoiminto, joka on edesauttanut asiakkaiden ohjautumista oikealle palvelulinjalle. Myös yritysasiakkuustoimintoa on vahvistettu. Muiden Oulun ja Ylivieskan palvelupisteissä on otettu käyttöön rajoitettu aukioloaika ilman ajanvarausta saapuville asiakkaille.

Väestön hyvinvointi

2. Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutokset ja indikaattoreiden tarkistusesitykset painopisteittäin

Yritysten ja julkisen sektorin uudistumiskyky

Taantuma ja ICT-alan rakennemuutos muuttaa yritysten toimintaympäristöä oleellisesti. ELY-keskuksen tulee vastata muutoksiin uudistamalla omaa toimintaansa merkittävästi ja aktivoimalla julkisten toimijoiden uusiutumista.

Kasvuun ja kansainvälistymiseen kannustava innovaatioympäristö

Taantuma ja ICT-alan rakennemuutos nostaa kasvuun ja kansainvälistymiseen kannustavalta innovaatioympäristöltä edellytettäviä konkreettisia tulostavoitteita. Innovaatioympäristöön osallistuu jo vahva ja monipuolinen joukko toimijoita, joten kehittämisen painopistettä tulee siirtää toimijaverkoston tuottamien tulosten vaikuttavuuden nostamiseen.

Uusiutuva energia ekotehokkuuden parantaminen

Maailmanmarkkinatilanteen kehittyminen fossiilissa polttoaineissa ja taloustaantuma vaikuttaa uusiutuvan energian kilpailukykyyn. Metsähakkeen tuotantoketjun tuen loppuminen heikentää alan kilpailukykyä. Metsähakkeen käytön lisäämisellä on myönteisiä työllisyysvaikutuksia. Maalämpöpumppujen yleistymisen on lisännyt kilpailua eri energiamuotojen välillä (hakkeen kilpailukyky, vaikutukset sähkön käyttöön). Maailmantalouden tilanne hidastaa investointien toteutusta ja uusien ratkaisujen käyttöönottoa.

Toimivat työmarkkinat ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen

ICT-alan sisällä on tapahtunut uudelleen suuntautumista ja uudenlaista yritystoimintaa, mm. terveysteknologia, autoteollisuus, cleantech. On tarpeen kehittää uusia toimintamalleja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Viimeaikaisten Venäjän pakotteiden vaikutus elintarviketeollisuuden lisänee ko. toimialueella työttömyyttä.

Nuorten osallistaminen

Nuorten muuttoliike Oulun kaupunkiin maakuntien kunnista tekee nuorisotakuun toimeenpanosta haasteellisen, koska osalla muuttaneista ei ole työ- eikä opiskelupaikkaa.

Maahanmuuttajien kotouttaminen

Indikaattorimuutosesitys - Ulkomaalaisten työttömyysaste: Hallitusohjelman mukaisen alkuperäisen tavoitteen saavuttaminen ulkomaalaisten työttömyysasteen osalta on mahdotonta. Työttömyys on korkealla tasolla kantaväestönkin keskuudessa. Maahanmuuttajien työllisyystilanne alueella

on hallituskaudella heikentynyt selvästi. Esitämme uudeksi tavoitteeksi vuodelle 2015 Pohjois-Pohjanmaalle 27 %.

Alueen elinvoimaisuus

Indikaattorimuutosesitys - Vilkkaasti liikennöityjen teiden kunto: Valtakunnallisia tavoitteita on vilkkaiden teiden osalta yleisesti lievennetty rahoituskehysten pienenemisien vuoksi. Vilkkaiden teiden tavoite 8 % on yhtenäinen Livin asettaman vastaavan toiminnallisen tavoitteen kanssa.

3. ELY -keskuksen esitys strategiseksi tulossopimuksen tarkistamiseksi

3.1. Alueen elinvoimaisuus

Strategiset painotukset	ELY –keskuksen muutosesitys	Työryhmä
Alueen vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen		
Tasapainoinen väestörakenne ja korkea työllisyys		
Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimiva liikennejärjestelmä		
Luonnonvarojen kestävä käyttö		
Monimuotoinen luonto ja puhtaat vedet		

3.2. Elinkeinoelämän menestystekijät

Strategiset painotukset	ELY -keskuksen muutosesitys	Työryhmä
Hyvä saavutettavuus ja maankäyttö		
Yritysten ja julkisen sektorin uudistumiskyky	<p>Toimintaympäristön muutokset</p> <p>Taantuma ja ICT-alan rakennemuutos muuttaa yritysten toimintaympäristöä oleellisesti. ELY-keskuksen tulee vastata muutoksiin uudistamalla omaa toimintaansa</p>	

	<p>merkittävästi ja aktivoimalla julkisten toimijoiden uusiutumista.</p> <p>Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p>ICT-alan kiihtyneen rakennemuutoksen vuoksi yritysten ja julkisen sektorin uudistumiskyky nousee alueen menestyksen kannalta kriittiseksi tekijäksi. ELY-keskus tukee ICT-alan monipuolistumista ja erikokoisten yritysten uudistumista. ICT-alalla on paljon kasvuun kykeneviä pk-yrityksiä, jotka tarvitsevat uusia toimenpiteitä kilpailuetujen kehittämiseen ja kaupalliseen menestykseen. ELY-keskus seuraa laajasti alueen yritysten kehittymistä ja aktivoi nousevien kasvuyritysten sekä kasvualojen kehittämishankkeita. Alueella on edelleen vahva suurten ja keskisuurten teknologiayritysten joukko, joiden toiminta veturiyrityksinä pienille yrityksille tarvitsee toimintamallien uudistamista. Alueelle tarvitaan uusia sijoitettavia yrityksiä ja paljon lisää perustettavia yrityksiä, joiden tarpeiden ratkaisemiseksi julkisten toimijoiden täytyy uudistaa toimintaansa. ELY-keskus sparraa käynnistyviä uusia yrityksiä ja esittelee niille soveltuvia julkisten toimijoiden palveluja. ELY-keskus kannustaa julkisia toimijoita kuvaamaan palvelunsa selkokielellä ja tarjoamaan ne asiakkaiden tarpeisiin vastaavasti. ELY-keskus kehittää toimijoiden yhteistyötä yritysasiakkuuksien paremmaksi hoitamiseksi. ELY-keskus kannustaa julkisia toimijoita tehostamaan yhteistyötä alueen tärkeiden alojen kehittämiseksi (esim. terveys ja hyvinvointi, biotalous, cleantech, liiketoiminnan digitalisointi, matkailu, puu- ja metalliteollisuus) sekä suuriin äkillisiin muutoksiin varautumiseksi (esim. kaivosala, elintarviketeollisuus ja suurhankkeet).</p>	
<p>Kasvuun ja kansainvälistymiseen kannustava innovaatioympäristö</p>	<p>Toimintaympäristön muutokset</p> <p>Taantuma ja ICT-alan rakennemuutos nostaa kasvuun ja kansainvälistymiseen kannustavalta innovaatioympäristöltä edellytettäviä konkreettisia tulostavoitteita. Innovaatioympäristöön osallistuu jo vahva ja monipuolinen joukko toimijoita, joten kehittämisen painopistettä tulee siirtää toimijaverkoston tuottamien tulosten vaikuttavuuden nostamiseen.</p> <p>Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p>Äkillinen ICT-alan rakennemuutos, kasvava työttömyys ja viennin väheneminen edellyttävät alueen innovaatioympäristön tulosten merkittävää kehittämistä. Inno-</p>	

	<p>vaatioympäristöön kuuluu suuri joukko toimijoita, joiden yhteistä vaikuttavuutta kasvuun ja kansainvälistymiseen tulee nostaa. Innovaatioympäristön toimijoilla on käytettävissään monia palveluja kokeilujen käynnistämiseen ja jatkokehittämiseen. ELY-keskus rohkaisee innovaatioympäristön toimijoita aktivoimaan runsaasti lisää alkuvaiheen pieniä kokeiluja, joiden avulla tunnistetaan innovaatioiden potentiaalit ja lasketaan jatkohankkeiden kynnyksiä. ELY-keskus aktivoi innovaatioympäristön toimijoita kuvaamaan palvelunsa konkreettisesti ja välittämään niitä aktiivisesti mahdollisille asiakkaille. ELY-keskus korostaa innovaatioympäristön panostamista jatkohankkeisiin, joissa innovaatioita realisoidaan kasvua ja kansainvälistymistä tuottavaksi liiketoiminnaksi. ELY-keskus aktivoi innovaatioympäristön palvelujen kokoamista palvelukokonaisuudeksi, jonka elementit tukevat kokeiluja, niiden kaupallistamista ja kansainvälistämistä. Erityisesti nuoret yrittäjät tarvitsevat henkilökohtaista ja kannustavaa neuvontaa. Innovaatiohankkeiden hyödyllisyyden kehittämistä tulee edistää kokoamalla innovaatioiden konseptointia tarjoavat palvelut, joiden avulla esim. käyttäjien tarpeet saadaan ohjaamaan innovaatioiden kehittämistä. ELY-keskus näyttää esimerkkiä kehittämällä omaa toimintaansa hyödyntäen teknologioiden mahdollisuuksia ja tarjoamalla aktiivisesti mahdollisuuksia toimintaansa tukevien yritysratkaisujen kehittämiseen.</p>	
<p>Uusiutuva energia ekotehokkuuden parantaminen</p>	<p>1. Toimintaympäristön muutokset</p> <p>Maailmanmarkkinatilanteen kehittyminen fossiilissa polttoaineissa ja taloustaantumalla vaikuttaa uusiutuvan energian kilpailukykyyn. Metsähakkeen tuotantoketjun tuen loppuminen heikentää alan kilpailukykyä. Metsähakkeen käytön lisäämisellä on myönteisiä työllisyysvaikutuksia.</p> <p>Maalämpöpumppujen yleistymisen on lisännyt kilpailua eri energiamuotojen välillä (hakkeen kilpailukyky, vaikutukset sähkön käyttöön). Maailmantalouden tilanne hidastaa investointien toteutusta ja uusien ratkaisujen käyttöönottoa.</p> <p>2. Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p>Huomioidaan Kestävää kasvua ja työtä sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteet ja hyödynnetään ohjelmien välineitä uusiutuvan energian ja ekotehokkuuden parantamiseksi.</p>	
<p>Toimivat työmarkkinat ja osaavan</p>	<p>1. Toimintaympäristön muutokset</p>	

<p>työvoiman saatavuuden turvaaminen</p>	<p>ICT-alan sisällä on tapahtunut uudelleen suuntautumista ja uudenlaista yritystoimintaa, mm. terveysteknologia, autoteollisuus, cleantech. On tarpeen kehittää uusia toimintamalleja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.</p> <p>Panostetaan Pohjoisen alueen työmahdollisuuksien ja työnhakijoiden kohtaannon edistämiseen, TE-hallinnon henkilöstön osaamista kehittämällä ja henkilöstöresursseja suuntaamalla.</p> <p>Venäjän pakotteiden vaikutus elintarviketeollisuuteen lisännee ko. toimialueella työttömyyttä.</p> <p>2. Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p><i>Työelämän laadun ja tuottavuuden samanaikainen parantaminen</i></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on nimennyt Pohjois-Pohjanmaan Työelämä 2020 alueverkoston. Alueverkosto on valmistellut yhteistyölupauksen, jossa on määritelty alueen missio ja avaintavoitteet. Missio on ”Hyvää työelämää Pohjois-Pohjanmaalla - Tuloksellisten työpaikkojen takana osaaminen, innovatiivisuus ja hyvinvoiva henkilöstö” ja avaintavoitteet ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) yritykset mukaan kehittämispolulle, työelämän laadulla tuottavuutta, 2) tunnetaan ja tunnistetaan verkostossa toimijoiden osaaminen ja palvelut ja alueen hankkeet ja 3) osaavan työvoiman rekrytointi, työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaanto. <p>ELY-keskukseen on lisäksi perustettu ELY-keskuksen ja TE-toimiston yhteinen työelämän laaturyhmä. Työelämän laatu nähdään yhtenä osana yritysasiakkaiden palvelua, johon etenkin TE-toimiston yritysasiakkuustoiminnon sekä ELY-keskuksen asiantuntijat kiinnittävät yritysasiakkaiden kanssa tehtävässä päivittäisessä työssä huomiota.</p>	
<p>3.3. Väestön hyvinvointi</p>		
<p>Strategiset painotukset</p>	<p>ELY -keskuksen muutosesitys</p>	<p>Työryhmä</p>
<p>Terveellinen, turvallinen ja</p>		

viihtyisä elinympäristö		
Toimivat matkat		
Turvallinen ruoka	<p>Toimintaympäristön muutokset</p> <p>Ei olennaisia muutoksia toimintaympäristössä.</p> <p>Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p>Vahvistetaan Pohjois-Pohjanmaan vahvuuksia kestäväällä tavalla tuottajien, ympäristön ja eläinten hyvinvointi sekä tuotteiden laatu huomioiden. Maakunnan tuotannon alueelliset vaihtelut ja tarpeet huomioidaan eri seuduilla. Edistetään maakunnan vahvojen tuotantosuuntien, kuten maidon-, naudanlihan- tuotannon ja perunantuotannon kilpailukykyä. Varmistetaan keskeisten maataloustuotteiden tuotantomäärien säilyminen alueella sekä parannetaan elintarvikealan kilpailukykyä. Edistetään ruokaturvaa ja samalla vastataan tavoitteeseen lisätä lähi- ja luomuruokaa. Tuotantopaikkojen ja tuotteiden valvonnalla varmistetaan elintarvikeketjun laatutekijöitä, turvallisuutta, luotettavuutta sekä jäljitettävyyttä. Hyödynnetään sekä Kestävää kasvua ja työtä että Manner-Suomen maa-seudun kehittämisohjelmien välineitä turvallisen ruoan ja väestön hyvinvoinnin edistämistä.</p>	
Nuorten osallistaminen	<p>Toimintaympäristön muutokset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuorten muuttoliike Oulun kaupunkiin maakuntien kunnista tekee nuorisotakuun toimeenpanosta haasteellisen, koska osalla muuttaneista ei ole työ- eikä opiskelupaikkaa. <p>Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valtiovarainministeriön nuorisotakuun kuntakokeiluhankkeessa on mukana Oulun kaupunki ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto (1.9.2014 – 	

	31.12.2017).	
	- Byströmin talon nuorten palveluiden Ohjaamo –toimintamallia tullaan laajentamaan Pohjois-Pohjanmaan alueella.	
Maahanmuuttajien kotouttaminen	<p>Toimintaympäristön muutokset</p> <p>Yleinen työllisyystilanne erittäin huono, tilanne korostuu maahanmuuttajien kohdalla.</p> <p>Tarkistusehdotukset strategiseen tulossopimukseen</p> <p>Indikaattori: ulkomaalaisten työttömyysaste Alkuperäinen vuodelle 2015 asetettu tavoite on 14 % ELY-keskuksen esitys vuodelle 2015 on 27 %</p>	
3.4. ELY -keskusten toiminnan kehittäminen		
Strategiset painotukset	ELY -keskuksen muutosesitys	Työryhmä/vastuhenkilö
Johtajuus		
Henkilöstö		
Strategiat ja toiminnan suunnittelu		
Kumppanuudet ja resurssit (ks. kohta 5)		
Prosessit		

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta		
Tietoturvallisuus		
4. ELY -keskuksen erikoistumis- ja keskittämistehtävät		Työryhmä/vastuhenkilö
<ul style="list-style-type: none"> - ELY voi tehdä ehdotuksia keskittämis- tai erikoistumistehtävistä: kuvataan ehdotettu tehtävä ja resurssitarve, mitä ohjaavaa tahoa koskee sekä perustelut - Päätökset tehdään kunkin asian edellyttämällä menettelyllä ELY-johtoryhmän hyväksymien linjausten mukaisesti 		
5. Resurssit		
Toimintamenomäärärahat <ul style="list-style-type: none"> - pohjataulukko, liite 3 Määrällinen HESSU -yhteenveto, liite 4		
Ministeriöiden ohjauksessa olevat substanssimäärärahat <ul style="list-style-type: none"> - Jos sopimuksen muutosesitys (tms. esim. kehyspäätös) edellyttää taulukon päivittämistä niin 		

<p>muutokset merkitään hyväksytyyn sopimuksen liitteenä 3 olevaan taulukkoon (merkitään punaisella)</p>		
<p>6. Mahdollinen neuvottelu</p>	<p>ELY -keskuksen neuvotteluesitys</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Sopimusten tarkistukset tehdään pääasiassa kirjallisella menettelyllä. Strategista merkitystä omaavasta aiheesta voidaan kuitenkin tarvittaessa järjestää neuvottelu (pl. toimintamenot) - Kuvataan lyhyesti neuvotteluaihe/-aiheet ja mitä ohjavia tahoja koskee 		